

ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Стаття розкриває питання мотивації у підготовці фахівців технічних спеціальностей, її аспекти, розглядає проблему вступу студентів у магістратуру та фактори які сприяють мотивації навчання. Подаються результати опитування магістрів щодо мотивації навчання у магістратурі.

Ключові слова: мотивація, студент, магістратура, професійна діяльність.

Abstract

The article reveals the issues of motivation in the preparation of specialists in technical specialties, its aspects, discusses the problem of students' entry into the master's program and the factors that contribute to the motivation of learning. The results of the survey of masters on the motivation of study in the magistracy are presented.

Keywords: motivation, student, master's degree, professional activity.

Вступ

Питання мотивації є актуальним протягом усього періоду засвоєння знань особистістю. Особливу увагу у дослідженнях цієї проблеми приділяють процесу здобуття вищої освіти, так як це є важливим кроком у визначення професійної діяльності молоді людини.

Мотивація навчально-професійної діяльності визначається низкою специфічних факторів: характером системи освіти; організацією педагогічного процесу у закладах вищої освіти; особливостями студента (рід, вік, рівень інтелектуального розвитку і здібностей, рівень домагань, самооцінка, характер взаємодії з іншими студентами тощо); особистісними особливостями викладача і передусім системою його стосунків зі студентами та ставленням до педагогічної діяльності; специфікою навчального предмету [1].

Проблему мотивації у своїх роботах розкривали такі науковці як Л. Ахметов, А. Вербицький, О. Гавалешко, Е. Зеєр, А. Маркова, І. Файзрахманов, А. Файзрахманова, В. Якунін та ін.

Результати досліджень

Мотивом суспільного обов'язку у виборі професії є усвідомлення студентом реальної суспільної користі від своєї участі в певній сфері діяльності, переживання особистої відповідальності за успішну працю, готовність до подолання можливих моральних і фізичних труднощів. Можна виділити чотири основних групи мотивів обов'язку: а) відповідальність щодо повсякденних професійних обов'язків і вимог; б) прагнення до вдосконалення майстерності в обраній справі; в) новаторство у праці та організації; г) загально-альтруїстичні прагнення [2].

А. Вербицький [3] виділяє дві великі групи мотивів, що обумовлюють пізнавальну діяльність: це – мотиви досягнення та пізнавальні мотиви. Пізнавальна діяльність, що зумовлена мотивами першої групи, є засобом досягнення мети, яка лежить поза самою пізнавальною діяльністю (соціальні мотиви, зовнішні мотиви). Пізнавальна діяльність, що її зумовили мотиви другої групи, є метою.

Важливим є той факт, що позитивне ставлення до майбутньої професії впливає певним чином на здатність студентів долати труднощі в навчальній діяльності. Так, студенти з позитивним ставленням до майбутньої професії бачать причини труднощів та шляхи їх вирішення в суб'єктивних психологічних факторах, тоді як студенти з негативним ставленням до майбутньої професії пов'язують причини труднощів із зовнішніми педагогічними умовами [4].

На думку А. Маркової [5], найвищий рівень опанування професією є не стільки продуктивність праці, скільки особливість мотивації особистості людини, її ціннісні орієнтації,

поштовх до самоствердження, що дозволяє з'ясувати, яку роль у житті цієї людини відіграє обрана професія.

Проблеми мотивації в процесі навчання визначають низкою чинників, які поділяють на дві категорії. До першої категорії відносять чинники до вступу у технічний ЗВО, тобто молоді люди, які не є професійно спрямовані та мотивовані і не розглядають отримання фаху як мотивацію. Мотивацією навчання для цієї категорії студентів слугують такі фактори: - вступ до цього закладу вищої освіти з примусу батьків; - вибір навчального закладу за принципом «куди ближче»; - вибір «модної» професії; - бажання отримати диплом без бажання отримання знань та фаху; - отримання лише спеціалізованих знань; - втеча від соціальних зобов'язань (наприклад, для хлопців призив до армії; проживання в гуртожитку і тощо).

Друга категорія студентів, що втрачають мотивацію після вступу до технічного ЗВО, це студенти, які свідомо обрали професію і вступали до навчального закладу з метою опанувати обрану професію. В цій групі ми розглядаємо такі чинники: - розчарування у виборі професії (уявлення та дійсність про професійне спрямування не збіглися); - недостатність отримання професійних знань; - складність самостійного здобування знань; - невпевненість у подальшому працевлаштуванні; - незадоволення економічним становищем як фахівця в майбутньому; - низький рівень конкурентоспроможності в порівнянні з іншими професіями [6].

Для визначення мотивації в отриманні диплома магістра, нами було проведено опитування, в якому прийняли участь студенти 5 курсу спеціальностей «Енергетичний менеджмент», «Електричні системи електроспоживання», метою дослідження – виявлення актуальних мотивів їх навчання на магістратурі, ставлення до майбутньої професійної діяльності та механізмів його формування, формою проведення стало – електронне опитування (анкетування).

В анкеті пропонувалося питання в якому було три варіанти відповідей. Боли висвітлення такі запитання «Мотивація вступу у магістратуру?». Із запропонованих варіантів відповідей респондентам пропонувалось наступне: «Мені потрібен диплом магістра, для подальшого використання у професії», «Кожна поважаюча себе молода людина повинна отримати диплом магістра», «Не розглядаю навчання в магістратурі необхідним». Щодо студентів п'ятого курсу, то найбільш поширеними виявились дві причини їх навчання в магістратурі – «Мені потрібен диплом магістра, для подальшого використання у професії» (40%) та «Кожна поважаюча себе молода людина повинна отримати диплом магістра» (35%). Перший варіант відповідей виразно ілюструє наявність адекватної професійно спрямованої мотивації та бажання впровадження своїх знань в подальшій професії. Другий варіант відповіді відображає отримання диплома магістра, як підтвердження соціального статусу у суспільстві чи інші причини, але особистість не проявляє мотивацію бажання задіяти знання отриманні під час навчання в магістратурі у подальшій професійній діяльності. На жаль, 25% респондентів не визначилися взагалі в потребі навчання в магістратурі та не вбачають потреби навчання в магістратурі для подальшої професійної діяльності. Таким чином, мотивацію до навчання в магістратурі та застосування отриманих знань у професійній діяльності має доволі низький відсоток студентів (40%), що призводить до невілювання та маргіналізації професії, втрати професійної ідентифікації, втрати висококваліфікованих фахівців.

Висновки

Отже, мотивація є важливим фактором, який сприяє особистості досягнути поставлених цілей, а її відсутність знижує бажання студентів до удосконалення професійних знань. Проблеми мотивації до навчання студентів у магістратурі є доволі актуальними. На мотивацію впливає безліч соціальних, економічних, професійних факторів, що є її зниженням в процесі вступу до магістратури. Проведене опитування підтвердило низьку мотивацію молоді до засвоєння професії на рівні магістратури та не розглядають це як важливу ланку в професійній діяльності, що підтверджує актуальність досліджуваної проблеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Якунин В. А. Педагогическая психология : учеб. пособ. Изд. 2-е. СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000. 349 с.
2. Єрохін С. А., Нікітін Ю. В., Нікітіна І. В. Концепція професійної мотивації студентів як фактора конкурентності на ринку праці. *Юридична наука*. 2011. № 1. С. 20–28.

3. Вербицкий А. Л. Активное обучение в высшей школе: Контекстный подход. – М.: Высшая школа, 1991. – 207 с.
4. Педагогическая психология : учеб. пособие / Европ. ин-т экспертов. СПб. : Издательство Михайлова В. А.: Палиус, 1998. 639 с., С. 273.
5. Маркова А. К. Психология профессионализма. М. : Международный гуманитарный фонд «Знание», 1996. 312 с.
6. Гречановська О. В. Педагогічна система формування конфліктологічної культури в майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Монографія. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. – 437 с., С. 267.

Лебедь Денис Юрійович – студент групи ЕМ-19м, факультет електроенергетики та електромеханіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 4e15b.lebed@gmail.com

Науковий керівник: *Гречановська Олена Володимирівна* – канд. пед. наук, доцент кафедри філософії та гуманітарних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Denys Yu. Lebed – Department of Power Engineering and Electromechanics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : 4e15b.lebed@gmail.com

Supervisor: *Olena V. Hrechanov's'ka* – Cand. Sc. (Eng), Associate Professor of Philosophy and Humanities, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.